

and results of foreign language teaching, modern standards of language education, conditions for the teaching process organization of language disciplines to foreign students of the Ukrainian higher education institutions, and communicative needs of foreign students with a new mindset. An act of communication is considered to be the basic unit of teaching Ukrainian as a foreign language, which linguistic incarnations are discourse sentence expressions and discourse texts. An effective updating enabler of a language education content of foreign non-philological students is to identify most suitable general methodological principles for the selection of teaching materials. Techniques of educational technologies in the empirical spectrum of methodology are developed precisely in terms of linguodidactic principles. The present research theoretically substantiates the distinction of the selection principles for the content components of a language education system of foreign medical students. It describes the array of experimental tools for the expert assessment of practitioners as well as highlights statistical indicators of the survey results. The article also analyzes the discussion of the principles proposed by the authors for the selection of language materials for teaching Ukrainian as a foreign language medical students. This article also exemplifies the results of a holistic assessment by experts of a probable application of the principles suggested in questionnaires on the selection of learning materials for textbooks / manuals that are used in the actual learning process. Statistical indicators of the imparted expert evaluation have verified the relevance to improve existing textbooks / manuals and bring them closer to communicative needs of modern foreign students with mosaic thinking, the requirements of up-to-date educational language standards, and conditions for the teaching process organization of language disciplines to foreign students of the Ukrainian higher education institutions.

Key words: academic content, expert assessment, foreign non-philological students, methodological principle, Ukrainian as a foreign language.

УДК 378:[37.091.12.011.3-051:796]

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.76.23>

Лазоренко С. А.

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Новітні тенденції соціуму потребують розвитку системи освіти, зокрема підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту (ФКіС) на засадах інформаційних технологій, створення та функціонування належного високотехнологічного та високоякісного інформаційно-освітнього середовища. Його значення останнім часом зростає і якісно впливає на процес формування та розвитку інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. У складі глобального освітнього простору виділяють єдиний простір системи освіти, до якого як складник входить інформаційно-освітнє середовище закладу вищої освіти, яке являє собою сукупність інформаційного, технічного, навчально-методичного забезпечення з налагодженими зв'язками і пов'язує суб'єктів освітнього процесу. Інформаційно-освітнє середовище закладу вищої освіти варто сприймати як інтеграцію електронного кампуса закладу освіти, засобів управління освітнім процесом, педагогічних технологій, покликаних формувати інтелектуально розвинену творчу особистість фахівця фізичної культури та спорту, який володіє необхідним рівнем інформаційно-цифрової культури, професійних знань, умінь і навичок для успішного життя і майбутньої професійної діяльності в інформаційному суспільстві. Інформаційно-освітнє середовище включає бібліотеку електронних освітніх ресурсів (електронні підручники, посібники, методичні рекомендації, словники, довідники, лабораторні практикуми), які: розподілено за галузями; побудовано на основі Web-технологій; можуть використовуватися за різних організаційних форм навчання; передбачає наявність довідково-пошукової системи; має репозитарій зовнішніх електронних ресурсів. Це передбачає організацію професійної підготовки як активного процесу здобуття знань, що дають змогу розвиватись та формувати більш високий рівень розуміння й усвідомлення явищ, процесів, об'єктів, що вивчаються, в умовах об'єднання інформаційних ресурсів і спільної діяльності для досягнення мети.

Ключові слова: інформаційно-освітнє середовище, професійна підготовка, майбутні фахівці фізичної культури та спорту, інформаційно-цифрова культура.

Глобалізаційні й інтеграційні процеси в українському суспільстві, динамічний розвиток технологій, становлення інформаційного суспільства охоплюють усі сфери діяльності людини, зокрема й галузь освіти, що базується на масовому впровадженні комп'ютерної техніки та використанні мережі Інтернет в закладах освіти. Сучасна система освітнього процесу не може залишитися осторонь від глобального процесу інформатизації суспільства й освіти. Новітні тенденції соціуму вимагають розвитку системи освіти, зокрема підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту (далі – ФКіС) на засадах інформаційних технологій, створення та функціонування належного високотехнологічного та високоякісного інформаційно-освітнього середовища. Його значення останнім часом зростає і якісно впливає на процес формування та розвитку інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців ФКіС.

Завданням інформаційно-освітнього середовища (далі – ІОС) є докорінна модернізація технологічної складової частини системи освіти та здійснення переходу до відкритої освітньої системи. У складі глобального

освітнього простору виділяють єдиний простір системи освіти, до якого як складник входить інформаційно-освітнє середовище закладу вищої освіти (далі – ЗВО), яке являє собою сукупність інформаційного, технічного, навчально-методичного забезпечення з налагодженими зв'язками і пов'язує суб'єктів освітнього процесу.

У науковій літературі досить неоднозначно описано поняття ІОС, оскільки кожен автор враховує окремі його ознаки, єдиного підходу до визначення не виявлено. В. Биков [2] зазначив, що «навчальне середовище – це штучно побудована система, структура і складові якої сприяють досягненню цілей навчально-виховного процесу». Ю. Жук [6] визначає предметне (навчальне) середовище як середовище, у якому забезпечуються умови інформаційної взаємодії у процесі навчання певного навчального предмета (предметів) між учителем, учнем і засобами навчання, що функціонують на базі засобів ІКТ. В. Лапінський [8] стверджує, що «навчальне середовище – це сукупність матеріальних об'єктів і зв'язків між ними, які утворюють систему, призначену для забезпечення навчальної діяльності суб'єктів навчання». М. Жалдак [5] тлумачить навчальне середовище як штучну, тобто створену людьми, систему із чітко визначеними освітніми цілями, яка функціонує в певному просторі, вважає, що освітнє середовище ЗВО – інформаційно-освітній простір – є спеціалізованим і цілеспрямованим підпростором глобального освітнього простору, підсистемою єдиного інформаційного простору систем освіти, засоби й технології останнього формуються освітніми закладами й підпорядковані цілям навчання та виховання певного контингенту тих, хто навчається, з урахуванням наявних обмежень навчального закладу щодо ресурсного забезпечення освітнього процесу.

Докладне трактування поняття ІОС подано у праці С. Литвинової [9, с. 79], яка визначає його як багатокомпонентну систему, що включає в себе електронні навчально-методичні матеріали, інформаційне забезпечення педагогічної діяльності, необхідне для організації та проведення практики студентів, наукомістке програмне забезпечення, тренажери і засоби комп'ютерного моделювання, системи визначення ефективності підготовки фахівців, системи інформаційної інтеграції вишу зі школами та педагогічною громадськістю, технічні засоби, бази даних та інформаційно-довідкові системи, засоби автоматизації наукових і науково-методичних досліджень, позанавчальної й організаційно-управлінської діяльності, властивих будь-якому закладу вищої освіти нашої держави.

В інформаційному суспільстві швидкими темпами розвивається комунікативне середовище, формуються нові засоби та канали масової комунікації, змінюється характер комунікації. Тісний зв'язок інформації та комунікації через організацію мережевої взаємодії зумовлює необхідність вивчення такого поняття, як «інформаційно-цифрова культура». Саме тому професійна підготовка майбутніх фахівців ФКіС нині має передбачати формування та розвиток їхньої інформаційно-цифрової культури та здійснюватися на засадах ІОС ЗВО.

Мета статті – розглянути особливості інформаційно-освітнього середовища ЗВО з погляду його можливостей для формування та розвитку інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців ФКіС.

У результаті проведеного аналізу наявних у педагогічній науці визначень інформаційно-освітнього середовища дозволимо собі узагальнити, що ІОС – це система навчально-методичної, інформаційної, технічної підсистем, які цілеспрямовано забезпечують освітній процес, а також взаємодію його учасників.

Взявши за основу обґрунтовані родо-видові істотні ознаки феномену, інформаційно-освітнє середовище визначаємо в такій редакції: інформаційно-освітнє середовище – це штучно і цілеспрямовано спроектована підсистема освітнього процесу, яка структурно включає змістову (інформаційні, навчальні, методичні ресурси), технологічну (інструменти, засоби ІТ-діяльності і комунікацій), організаційну (організаційні підрозділи) складові частини та згодом забезпечує відкритість системи підготовки фахівців завдяки об'єднанню учасників педагогічного процесу для виконання інформаційної, інтерактивної, комунікаційної, навчальної та інших функцій.

За аналізом робіт науковців щодо визначення інформаційно-освітнього середовища та його суттєвих характеристик ми можемо стверджувати, що сучасне ІОС закладу освіти – це інтегроване, відкрите, динамічне середовище, яке: містить організаційні, управлінські, педагогічні, соціальні, економічні, правові, методичні та навчальні взаємозв'язки; функціонально спрямовується на інформаційну електронну взаємодію між суб'єктами середовища, централізоване електронне навчально-методичне й організаційно-педагогічне забезпечення освітнього процесу.

Інформаційно-освітнє середовище виконує такі функції:

- інтерактивну, що дає змогу реалізовувати внутрішньосистемні зв'язки;
- комунікаційну – уможливорює підтримання зв'язків «усередині», а також із «зовнішнім» інформаційним простором;
- інформаційну, що надає відкритий доступ до інформації, створює умови для інформаційного обміну;
- координаційну, тобто дозволяє фіксувати та представляти у взаємозв'язку зміст, адресований різним суб'єктам;
- розвивальну, спрямовану на розвиток інтелекту, особистих творчих якостей;
- культуроформувальну, що пов'язана з інформаційною культурою;
- професійно орієнтовальну, орієнтовану на профіль майбутньої професійної діяльності [6].

ІОС включає бібліотеку електронних освітніх ресурсів, електронних підручників, посібників, методичних рекомендацій, словників, довідників, лабораторних практикумів, які: розподілено за галузями (профе-

сійна підготовка, теоретична підготовка, професійно-практична підготовка, загальноосвітні дисципліни, додаткові матеріали); побудовано на основі Web-технологій (зокрема, хмарних, технологій відкритих ресурсів тощо); можуть використовуватися за різних організаційних форм навчання (очна, заочна, екстернатна та дистанційна); передбачає наявність довідково-пошукової системи; має репозитарій зовнішніх електронних ресурсів і репозитарій, що містить навчальні, методичні та наукові матеріали з різних питань, згрупованих за категоріями, галузями освіти; електронні енциклопедії та довідники.

Отже, інформаційно-освітнє середовище ЗВО варто сприймати як інтеграцію електронного кампуса закладу освіти, засобів управління освітнім процесом, педагогічних технологій, покликаних формувати інтелектуально розвинену творчу особистість фахівця ФКіС, який володіє необхідним рівнем інформаційно-комунікативної культури, професійних знань, умінь і навичок для успішного життя і майбутньої професійної діяльності в інформаційному суспільстві.

Інформаційні технології в галузі ФКіС та професійній підготовці майбутніх фахівців ФКіС використовують як засіб навчання й організації інтелектуального дозвілля, для біомеханічного аналізу техніки руху спортсменів, створення моделей тренувальних і змагальних ситуацій, як засіб автоматизації процесів обробки результатів змагань і наукових досліджень, для інформаційно-методичного забезпечення й управління навчально-виховним процесом у ЗВО, спортивних установах і організаціях, в організації моніторингу фізичного стану та здоров'я тих, хто займається, як засіб автоматизації процесів контролю, комп'ютерного тестування фізичного, функціонального, розумового і психологічного станів тих, хто займається, і корекції результатів навчально-тренувальної діяльності [1; 7].

У досить великій кількості публікацій висвітлено різні аспекти використання сучасних ІКТ у педагогічному процесі ЗВО фізкультурного профілю [1; 7]. Учений А. Сущенко вважає, що процес модернізації професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту відповідає загальній стратегії освітньої політики України сьогодні [10]. Так, Л. Денисова [3] розробила і перевірила ефективність застосування в навчальному процесі підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту гіпермедійного інформаційного середовища з дисципліни «Комп'ютерні технології в оздоровчій фізичній культурі» у вигляді цілісного електронного ресурсу, що містить мультимедійний лекційний матеріал, інтерактивні навчальні завдання, засоби контролю знань студентів, інформаційно-довідкову систему, глосарій із можливістю подальшого розташування інформаційного матеріалу в мережі Інтернет. Отже, уміння використовувати комп'ютер під час навчання і у професійній діяльності фахівців із фізичної культури і спорту стає необхідною якістю викладача.

Дослідження М. Ісаченко [7] присвячене проблемам тестового контролю в системі оцінювання знань студентів інститутів фізичної культури. Дослідження О. Черевичко [11], у якому застосовані комп'ютерні технології, спрямоване на вивчення властивостей пам'яті й уваги як складників когнітивних функцій, впливу цих властивостей на формування рівня працездатності й ефективності виконуваної роботи, підготовки до майбутньої професії. Застосування комп'ютерної програми «Психофізіологічна діагностична система» (далі – ПДС) дало змогу В. Ефременко [4] оцінити динаміку рівня психічної готовності студентів, отримати інформацію про становлення спортивної форми студентів, не тільки рівня підвищення їхньої фізичної підготовленості та техніко-тактичної майстерності, а й поліпшення розумових реакцій, часу рухливості нервових процесів і психологічної стійкості, з визначенням можливих напрямів здійснення контролю якості освітнього процесу та своєчасного внесення відповідних корекцій із метою підвищення його ефективності.

Освітні сайти сприяють кращому опануванню матеріалу, що подається на тренуваннях у ЗВО, роблять процес навчання більш гнучким, спрямованим на перспективу, варіативним та публічним через можливість його інтерактивного обговорення, є допоміжним засобом для координації самостійних занять фізичною культурою [12].

Цьому сприяють віртуальні навчальні середовища та середовища дистанційного навчання як елементи ІОС ЗВО. Віртуальне навчальне середовище (virtual learning space) передбачає узгодження інформаційних ресурсів із процесами комунікації та діяльності, утворює цілісність, інтеграцію в єдину систему, за допомогою якої підтримується та спрямовується осмислене самостійне навчання. До платформ, які підтримують Virtual learning space, відносять e-School.info, GIOS, OneNote та інші. Середовище дистанційного навчання (distant learning space) є схематизованою моделлю педагогічного процесу з побудовою навчальних курсів на базі мережних технологій, що спирається на інформаційний підхід до процесу навчання, з погляду його структури, організації, способів контролю й управління. Створення ж дистанційного курсу зумовлене необхідністю пошуку нових інтенсивних шляхів і засобів освіти, яка набуває нового змісту, а це, безумовно, потребує застосування сучасних інструментів навчання. Актуальність дистанційного курсу полягає у використанні вебсервісів в освітньому процесі, що дозволяє урізноманітнити навчальні заняття, навчити на практиці володінню хмарними технологіями, розширювати можливості викладання.

Під час створення ефективних методик навчання із використанням ІОС доцільно дотримуватись ідей конструктивізму та конективізму. Це передбачає організацію професійної підготовки як активного процесу здобуття знань, що дають змогу розвиватись та формувати більш високий рівень розуміння й усвідомлення явищ, процесів, об'єктів, що вивчаються, в умовах об'єднання інформаційних ресурсів і спільної діяльності для досягнення мети. Організація ІОС як основи для формування інформаційно-комунікативної культури майбутніх фахівців ФКіС на засадах конструктивізму та конективізму має відповідати таким

вимогам, як: застосування різних методологічних підходів до формування та розвитку інформаційно-комунікативної культури; можливість створення мережі зв'язків між різними джерелами навчання; діяльнісний підхід до навчання; формування здатності будувати інформаційні мережі фізкультурно-оздоровчих знань; залучення інформаційних технологій, які допомагають, сприяють у навчанні; організація спільної діяльності в середовищі [9, с. 78].

Висновки. Отже, у процесі розвитку інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців ФКіС під час їх професійної підготовки варто активно використовувати ІОС ЗВО, що, серед іншого, передбачає розробку та використання освітніх ресурсів (навчальні курси з відповідним навчально-методичним супроводом), дає можливість студентам відчутти себе суб'єктом освітнього процесу, побачити переваги використання ІТ у професійній діяльності та визначити власні шляхи саморозвитку у професійному напрямі.

Використана література:

1. Ажиппо О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах (теоретичний і методичний аспекти). Харків : Цифрова друкарня № 1, 2012. 423 с.
2. Биков В. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ : Атака, 2008. 684 с.
3. Гончарова Н., Денисова Л., Усиченко В. Використання сучасних інформаційних технологій у сфері оздоровчого фітнесу. *Фізичне виховання, спорт, культура здоров'я в сучасному суспільстві*. 2012. № 2. С. 163–166.
4. Ефременко В. Динамика изменения психофизиологических показателей студентов, занимающихся баскетболом. *Научный часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»*. Київ, 2014. Вип. 3 (46). С. 27–31.
5. Жалдак М. Педагогічний потенціал інформатизації навчального процесу. *Оцінювання якості програмних засобів навчального призначення для загальноосвітніх навчальних закладів* : монографія. Київ, 2012.
6. Жук Ю. Теоретико-методичні засади організації навчальної діяльності старшокласників в умовах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2017. 468 с.
7. Ісаченко М. Тестовий контроль в системі оцінки знань студентів інститутів фізичної культури і спорту. *Молода спортивна наука України* : збірник наукових праць з галузі фізичної культури та спорту. 2007. Вип. 11. Т. 5. С. 258–259.
8. Лапінський В. Електронні освітні ресурси – дидактичні вимоги і класифікація. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/2004> (дата звернення: 01.10.2020).
9. Литвинова С. Теоретико-методичні основи проєктування хмаро орієнтованого навчального середовища загальноосвітнього навчального закладу : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.10. Київ, 2016. 602 с.
10. Перспективні концепти оновлення професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту / А. Сущенко та ін. ; за загальн. ред. А. Сущенка. Запоріжжя : Видавництво ЗНУ, 2014. 333 с.
11. Черевичко О. Функції пам'яті та уваги у студентів навчального відділення плавання НТУУ «КПІ». *Молодий вчений*. 2016. № 3. С. 122–125
12. Straus W., Hove N. Generations : the history of America's future. 1584 to 2069. New York : Perennial, 1991. 544 p.

References:

1. Azhy'ppo O. Yu. (2012). Pidgotovka majbutnih uchy'teliv fizy'chnoyi kul'tury' do profesijnoyi diyal'nosti v zagal'noosvitnih navchal'ny'h zakladah (teorety'chny'j i metody'chny'j aspekty') [Preparation of future teachers of physical culture for professional activity in secondary schools (theoretical and methodological aspects)]. Harkiv : Cy'frova drukarnya № 1. 423 s. [in Ukrainian].
2. By'kov V. Yu. (2008). Modeli organizacijny'h sy'stem vidkry'toyi osvity' : [monografiya] [Models of organizational systems of open education]. Ky'yiv : Ataka. 684 s. [in Ukrainian].
3. Goncharova N., Deny'sova L., & Usy'chenko V. (2012). Vy'kory'stannya suchasny'h informacijny'h tehnologij u sferi ozdorovchogo fitnesu [Use of modern information technologies in the field of health fitness]. *Fizy'chne vy'hovannya, sport, kul'tura zdorov'ya v suchasnomu suspil'stvi*. 2. S. 163–166. [in Ukrainian].
4. Efremenko V. N. (2014). Dy'namy'ka y'zmeneny'ya psy'hofy'zy'ology'chesky'h pokazatelej studentov, zany'mayushhy'hsya basketbolom [Dynamics of changes in the psychophysiological indicators of students playing basketball]. *Naukovy'j chasopy's Nacz. ped. un-tu imeni M. P. Dragomanova. Seriya 15 : Naukovo-pedagogichni problemy' fizy'chnoyi kul'tury' (fizy'chna kul'tura i sport)*. Vy'p. 3 (46) 14. S. 27–31. [in Russian].
5. Zhaldak M. I. (2012). Pedagogichny'j potencial informaty'zacyi navchal'nogo procesu. Ocinyuvannya yakosti programny'h zasobiv navchal'nogo pry'znachennya dlya zagal'noosvitnih navchal'ny'h zakladiv [Pedagogical potential of informatization of educational process. Evaluation of the quality of educational software for secondary schools] : monografiya. Ky'yiv. [in Ukrainian].
6. Zhuk Yu. O. (2017). Teorety'ko-metody'chni zasady' organizacyi navchal'noyi diyal'nosti starshoklasny'kiv v umovah komp'yuterno oriyentovanogo seredovy'shha navchannya [Theoretical and methodical bases of the organization of educational activity of senior pupils in the conditions of the computer-oriented learning environment] : monografiya. Ky'yiv : Pedagogichna dumka. 468 s. [in Ukrainian].
7. Isachenko M. A. (2007). Testovy'j kontrol' v sy'stemi ocinky' znan' studentiv insty'tutiv fizy'chnoyi kul'tury' i sportu [Test control in the system of knowledge assessment of students of institutes of physical culture and sports]. *Moloda sporty'vna nauka Ukrayiny' : zb. nauk. pr. z galuzi fizy'chnoyi kul'tury'ta sportu*. 11, t. 5. S. 258–259. [in Ukrainian].
8. Lapins'ky'j V. V. Elektronni osvichni resursy' – dy'dakty'chni vy'mogy' i klasy'fikacya [Electronic educational resources – didactic requirements and classification]. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/2004> [in Ukrainian].
9. Ly'tvy'nova S. G. (2016). Teorety'ko-metody'chni osnovy' proyektuvannya hmaro oriyentovanogo navchal'nogo seredovy'shha zagal'noosvitn'ogo navchal'nogo zakladu [Theoretical and methodological bases of designing a cloud-oriented educational environment of a secondary school]: dy's. ... dokt. ped. nauk: 13.00.10 / IITZN. Ky'yiv. 602 s. [in Ukrainian].
10. Sushhenko A. V., Svat'yev A. V., Papucha V. M., Mazin V. M. (2014). Perspektivni koncepty' onovlennya profesijnoyi pidgotovky' fahivciv z fizy'chnogo vy'hovannya ta sportu [Perspective concepts of updating the professional training of specialists in physical education and sports] / Pid zagal'n. red. A. V. Sushhenka. Zaporizhzhya : Vy'davny'cztvo ZNU. 333 s. [in Ukrainian].

11. Cherevy'chko O. G. (2016). Funkciyi pam'yati ta uvagy' u studentiv navchal'nogo viddilennya plavannya NTUU «KPI» [Functions of memory and attention in students of the swimming department of NTUU «KPI»]. *Molody'j vcheny'j*. 3. S. 122–125 [in Ukrainian].
12. Straus W., Hove N. Generations : the history of America's future. 1584 to 2069. New York : Perennial, 1991. 544 p.

Lazorenko S. A. Information and educational environment of higher education institution as a basis for the development of information and digital culture of future specialists in physical culture and sports

The latest trends in society require the development of the education system, in particular the training of future specialists in physical culture and sports (FC&S) on the basis of information technology, the creation and operation of a proper high-tech and high-quality information and educational environment. Its importance has recently been growing and qualitatively influencing the process of formation and development of information and digital culture of future specialists in physical culture and sports. As part of the global educational space there is a single space of the education system, which as a component includes the information and educational environment of higher education, which is a set of information, technical, educational and methodological support with established links and connects the subjects of the educational process. The information and educational environment of a higher education institution should be perceived as the integration of the electronic campus of the educational institution, educational process management tools, pedagogical technologies designed to form an intellectually developed creative personality of a specialist in physical culture and sports. skills for a successful life and future professional activity in the information society. The information and educational environment includes a library of electronic educational resources (electronic textbooks, manuals, methodical recommendations, dictionaries, reference books, laboratory workshops), which: are distributed by branches; built on the basis of Web-technologies; can be used for various organizational forms of training; provides for the availability of reference and search system; has a repository of external electronic resources. This involves the organization of training as an active process of acquiring knowledge that allows to develop and form a higher level of understanding and awareness of phenomena, processes, objects being studied, in terms of combining information resources and joint activities to achieve the goal.

Key words: information-educational environment, professional training, future specialists of physical culture and sports, information and digital culture.

УДК 531(075)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.76.24>

Ластовець Ю. М.

**ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ
У СТУДЕНТІВ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ**

Обґрунтовуються роль і місце навчальних дисциплін суспільно-економічного циклу в структурі навчально-виховного процесу закладів фахової передвищої освіти технічно-технологічних спеціальностей; проаналізовано основні публікації, які присвячено сучасному стану та перспективам розвитку освіти, а також принципам визначення змісту професійної освіти й ролі так званих м'яких навичок (soft skills) для технічних фахівців сучасного типу; здійснено аналіз основних нормативних документів технічного коледжу – освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми та навчальних планів спеціальностей; на основі аналізу нормативних документів встановлено основні компетенції, які мають бути сформовані у майбутніх технічних фахівців, серед обов'язкових компетенцій для студентів технічного коледжу окремо виділили соціально-особистісні та загальнонаукові компетенції, набуття яких і забезпечує оволодіння студентами тими необхідними м'якими навичками (soft skills), що забезпечують успішну професійної реалізацію; вивчивши організацію навчального процесу, навчальні плани спеціальностей коледжу, визначено конкретний обсяг навчального часу, відведеного на вивчення суспільно-економічних дисциплін для студентів усіх курсів, встановлено який відсоток навчального часу в графіку навчання коледжу виділено для вивчення суспільно-економічних предметів і, відповідно, скільки часу відведено для формування у студентів суспільно-економічних компетенцій; також висвітлено можливі проблеми в процесі набуття основних і соціально-особистісних компетентностей (soft skills) у майбутніх спеціалістів технічного профілю; встановлено, що в технічних коледжах наявні проблеми практичної реалізації формування суспільно-економічних компетенцій; коротко проаналізовано методи поліпшення якості викладання предметів суспільно-економічного циклу.

Ключові слова: фахова передвища освіта, суспільно-економічні дисципліни, соціально-особистісні компетенції.

Процеси, що відбуваються в суспільно-економічній та політичній сферах українського суспільства, вимагають змін системи освіти. Чітко визначивши свій шлях у напрямі євроінтеграції, сьогодні все частіше українці цікавляться та орієнтуються на європейські цінності. Долучивсь до Болонського процесу, українська освіта прагне рівнятися на світові освітні стандарти та специфічні умови розвитку світової спільноти ХХІ століття, тому потрібно враховувати такі суттєві фактори сучасного світу, як інформатизація, активне використання інтернет-ресурсів, глобалізація економічних і політичних процесів в Європі та світі. Свій внесок у стрімку трансформацію традиційної освіти в усьому світі здійснила й пандемія 2019–2020 років, яка